

А. М. Дудка

Шлюбні теорії: реалії чи ілюзії

(психологічна інтерпретація за драмами

В. Винниченка «Закон», «Брехня», «Пригвождені»)

Драматургія В. Винниченка сьогодні активно досліджується, у тому числі й аналізовані нами твори. Однак у запропонованому ракурсі ці п'єси практично не вивчалися, що й зумовило вибір саме такого аспекту: інтерпретація поведінкової моделі головних дійових осіб. Усі вони мають власні системи цінностей. Для Наталі Павлівни («Брехня») – це сімейний спокій, для Інни Мустащенко («Закон») – дитина, для Родіона Лобковича («Пригвождені») – вільні відносини з жінками, здорові нащадки. Для задоволення цих потреб персонажі й розробляють теорії «щасливого шлюбу». Наталя Павлівна будує сімейні стосунки на брехні, яка парадоксальним чином обертається для всіх на благо, окрім неї самої; Інна, яка не може мати дітей, прагне знайти сурогатну матір; Родіон показаний адептом «пробного шлюбу». Проте у фіналі таких «сценаріїв» – смерть їх «режисерів» – моральна чи фізична.

Необхідним підґрунтям для вивчення художніх «шлюбних теорій» став щоденник В. Винниченка, із якого дізнаємося, що його автор мав намір збирати колекцію шлюбів, і, як з'ясувалося, з усіх шлюбів, які він знає, лише чотири-п'ять були щасливими, п'ять-шість – під сумнівом і шістдесят – нещасливими. Також письменник сам мав досвід фактичного шлюбу з Розалією Яківною Ліфшиць, який у діючому законодавстві України розглядається як вільні сімейні відносини.

Усі теорії, які висувують головні персонажі драм «Брехня», «Закон», «Пригвождені», обертаються крахом для їх адептів, оскільки вони (теорії) первісно були ущербними. Інна Мустащенко не враховує біологічні, природні інстинкти, її «щасливий» шлюб твориться на аморальних засадах, виконавці плану гармонізації родини грають свої ролі під тиском, а не з власної волі. Тому закономірно, що весна, яку Інна прагнула влаштувати серед зими, так і не настала, бо це не природно, такою ж протиприродною виявилася й ідея Інни, яка призвела її до моральної й духовної смерті. Родіон збирається жити «пробним шлюбом», але, дізнавшись про

власну погану спадковість, зрозумів, що, одружившись, буде таким же «дегенератом», як і ті, що законно «народжують моральних калік». Зрештою, він хоче подружнє життя «прогнати за сценарієм», коли ж це стає неможливим, обирає смерть. Наталя Павлівна, прагнучи дати людству «нові цінності», гребує «вічними цінностями» – любов'ю, взаємоповагою, взаєморозумінням. «Щасливий» шлюб, заснований на брехні, також завершується смертю її адепта.

Такий напрям дослідження драм В. Винниченка вважаємо перспективним, бо він дозволяє об'єктивніше прочитати, глибше зануритись у сферу характерології, а порівняльний аспект аналізу відкриває шлях до переконливих висновків щодо тенденцій у творчості В. Винниченка-драматурга.